

נאום בעצרת המרכזית ליום הזיכרון לשואה ולגבורה

שישה מיליון בני אדם.

אחד, ועוד אחת, ועוד משפחה, ועוד שתיים, ועוד פעוטה עולת ימים, ועוד נער מתבגר, ועוד כלה בחופתה, ועוד אם מניקה, ועוד קשיש, ועוד מאה, ועוד רבבה – והמספר המפלצתי, הבלתי נתפש – שישה מיליון.

שישה מיליון בני אדם.

64 שנים חלפו מאז הופסקה פעילותם השטנית של בתי החרושת למוות שהפעילו הנאצים ועוזריהם. למעלה משני דורות עברו מאז חדלו גלגליה של מכונת המוות המשומנת מלהביא לקיצם את חייהם של עוד ועוד יהודים. אך גם בחלוף הזמן הזה נותרו מימדיה של השואה הנוראה נשגבים מבינת כל בר-דעת, מזעזעים מכדי להיתפש, מצמררים מכדי להתקבל.

עדיין 64 שנים אחרי, מי היה מאמין, ראשה המכוער של שנאת היהודים והישראלים מזדקר לו מעל במות שונות ברחבי תבל - עדיין מסית, ומרעיל, ומדיח. ובין אלו לא נפקד גם קולם של המכחישים. אלו, שטינתם מעבירה אותם על דעתם, אלו שבהבל פיהם מתכחשים לזוועה הגדולה ביותר שידעה האנושות עלי אדמות.

להם - השונאים, המכחישים וחורשי הזדון באשר הם – ולכל אלו המתירים להם לפעול בסביבתם, נאמר ביום זה: לעולם לא תהא עוד! אתם המתכחשים לאמת המתועדת במיליוני מסמכים; אתם המתכחשים למסילות ולמשרפות ולמחנות ההשמדה שנותרו כזיכרון אילם; אתם המתכחשים לעדות הראיה של מיליוני בני אדם – לא הדיוק ההיסטורי מעניין אתכם. ברצונכם לשלול את הצדקת קיומה של מדינת היהודים – וטועים לחשוב שמדינת היהודים קמה רק בגלל השואה. כביכול - בטל את השואה – יתבטל גם טעם קיומה של המדינה. אבל מדינת ישראל - החוגגת בשבוע הבא שישים ואחת שנים לעצמאותה - לא בגלל השואה היא קמה. מדינת ישראל היא מימוש זכותו הטבעית של העם היהודי לחיות כעם חופשי בארצו, ארץ ציון וירושלים. השואה רק הבליטה את הצורך בהקמתה - ואת המחיר הנורא שנאלץ העם היהודי לשלם על העדרה של מדינה, היכולה לשמש מגן ומקלט ליהודי העולם.

לא יובל עוד ילד יהודי, נושא ידיו כלפי מעלה לאות כניעה, אל עבר גיא ההריגה; לא יופרדו עוד איש מרעייתו, ילדה מאביה ונכד מסבתו – רק משום שהינם יהודים. לא יושפלו עוד קשישים בכיכר העיר, יבוזו ויוכו עד נשימתם האחרונה – רק משום שהם יהודים.

קהל נכבד,

יום הזיכרון לשואה ולגבורה מסמל עבורי את עלייתם, גבורתם וחייהם של מאות אלפי הניצולים שבנו את ביתם בישראל – אלו שאספו את רסיסי השבר ואזרו את הכוח להגשים את החלום.

רבים מן הנערות והנערים שאך שנים ספורות קודם לכן לחמו על חייהם בגטאות ובמחנות ההשמדה, התגייסו עם עלייתם ארצה למאבק על הקמת המדינה. מצוידים בנשק עברי פשוט ודל, הכשרה קצרה ומזורזת, נשלחו העולים למלחמתו החשובה ביותר של עמם, היא מלחמת העצמאות.

בכך קיימו, הלכה למעשה, את הציווי "ובחרת בחיים". רבים מאותם לוחמים לא שבו מן הקרבות בחזיתות השונות, מהלחימה במסגרת המחתרות ולאחר מכן ביחידות צה"ל שקם על יסודן.

בשבוע הבא, כשנתייחד עם זכר הנופלים במערכות ישראל ונציין שישים ואחת שנים להקמת המדינה, נזכור גם אותם, את הנרדפים שהיו למצילים, את הגיבורים שחירפו נפשם לא אחת כדי להציל את אחיהם, את החולמים שהיו ללוחמים, את אלו שבדמם ציוו לנו חיים על אדמת הארץ הזו.

אך רבים מניצולי השואה שנשאבו לתוך חיינו מתוך המחנות, הגטאות, הבדידות ביערות – הפכו להיות חלק בלתי נפרד מחיי החברה הישראלית. אין תחום בחיינו, בצבא ובביטחון, במדע ובתרבות, בחינוך ובספורט, באוניברסיטאות ובמכוני המחקר, בשיקום עולם הישיבות ובחידוש היצירה התורנית – שבו לא תרמו אנשים אלו שרק שנים ספורות קודם לכך פרפרו בתוך מחנות הריכוז, והצליחו להיחלץ משם בעור שיניהם, תרתי משמע. הם שאבו מאגרים אדירים של רצון חיים, אומץ להכיל את כאבם, ותשוקה אדירה להקים חיים חדשים, מלאי תקווה ומלאי עוצמה – במדינה החדשה שאך נולדה.

בשנות קיומה של מדינת ישראל למדנו כיצד הישראליות, אותה רוח אופיינית מיוחדת שכל חיינו, התפארנו אנחנו הצברים, ילידי הארץ, ביצירתה, היא במקרים

רבים פרי רוחם וכישרון יצירתם של ניצולי השואה שהגיעו לכאן כאנשים מתבגרים, או בוגרים שלמדו שם, שבקושי דיברו את שפתנו.

כמה מהבולטים במותגים שמייצגים את התעשייה והכלכלה הישראלית וגם מוסדות חברה ותרבות – עוצבו לא על ידי צבר עם בלורית משובבת לב, אלא על ידי מעצב, ניצול שואה, וכך, בתיאטרון, בקולנוע, בספורט, במדע, בחינוך, בביטחון – בכל אחד מתחומי חיינו.

דווקא, ביום הזה – יותר מכל יום אחר, אנו קדים קידה עמוקה של אסירות תודה. זוקפים את גוונו בגאווה אין קץ על תרומתם של ניצולי השואה לבניין הארץ הזו.

אין כוח בעולם שיכול לרוח העם הזה, שפרצה מתוך תהומות ההשמדה אל פסגות היצירה וההצלחה, הבניין והכח, של מדינת ישראל.

ביום זה, ראוי לומר – לא תמיד ידעה המדינה למלא את חובתה כלפי הניצולים. לדאבון הלב, החברה הישראלית חטאה וכשלה, פגעה והכאיבה בקיפוח זכותם של הניצולים לקיים חיים של איכות וכבוד, ולא תמיד ידענו לשבץ את צרכיהם בתוך המגוון הגדול כל כך של נושאים שעומדים על סדר היום של הקצאת משאבינו.

דיברנו על השואה ולקחיה, על הרוצחים ועל הקרבנות, אך טחו עינינו מראות את חלק מהניצולים שוקעים בחיים של עליבות ועוני. אין לכך הצדקה ואין לכך כפרה.

היום, מדינת ישראל, בת השישים ואחת, מבטיחה למיליוני היהודים שנעלמו לדממת נצח, כי לעד ננצור את זכר מאורעות השואה. תקומתה של המדינה, פריחתה ושגשוגה וקיומם בכבוד בתוכה של ניצולי השואה – הם הדרך הטובה מכל, לזכור ולצעוד קדימה.

נזכור, נזכיר, וניזכר – כאן, מחר, ובכלל – כי בזיכרון תהא תקומתנו, ובבניין העתיד, הביטחון והשלום של מדינת ישראל – תימצא תקוותנו ונחמתנו.